

PATVIRTINTA
VšĮ Klaipėdos senamiesčio pirminės
sveikatos priežiūros centro vyriausiojo
gydytojo 2016 m. gruodžio 27 d.
įsakymu Nr. 20

**VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS
KLAIPĖDOS SENAMIESČIO PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRO
PACIENTŲ TEISIŲ IR PAREIGŲ ĮGYVENDINIMO TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSATOS

1. Pacientų teisių ir pareigų įgyvendinimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato Viešosios įstaigos Klaipėdos senamiesčio pirminės sveikatos priežiūros centro (toliau – Įstaiga) pacientų teises ir jų įgyvendinimo tvarką pagal galiojančius išorės ir vidaus dokumentus.

2. Šiuo Aprašu, be kita ko, siekiama nurodyti pacientų pareigas, kurių jie privalo laikytis, siekiant konstruktyvaus bendradarbiavimo su Įstaigos darbuotojais ir geresnių ištyrimo ir gydymo rezultatų.

II. PACIENTŲ TEISIŲ ĮGYVENDINIMAS

3. *Pacientų teisė į kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas.*

3.1. Kiekvienas Pacientas turi teisę į kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas, atitinkančias LR sveikatos apsaugos ministro nustatytus rodiklius ir reikalavimus. Kiekviena intervencija į Paciento sveikatą, įskaitant tyrimus, yra atliekama laikantis atitinkamų profesinių pareigybinių instrukcijų ir standartų.

3.2. Kiekvienas Pacientas turi teisę į garbės ir orumo nežeminančias sąlygas ir pagarbų Įstaigos personalo elgesį teikiant Pacientui paslaugas bei jam mirus. Įstaigoje Pacientų teisės nevaržomos dėl jų lyties, amžiaus, rasės, pilietybės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų, pažiūrų, seksualinės orientacijos, genetinių savybių, neįgalumo ar dėl kokių nors kitų įstatymais nepagrįstų aplinkybių.

4. *Pacientų teisė pasirinkti sveikatos priežiūros įstaigą ir sveikatos priežiūros specialistą.*

4.1. Pacientas turi teisę pasirinkti sveikatos priežiūros įstaigą teisės aktų nustatyta tvarka, bei teisę pasirinkti sveikatos priežiūros specialistą Įstaigos vyriausiojo gydytojo nustatyta tvarka, vadovaujantis Vidaus tvarkos taisyklėmis.

4.2. Pacientas turi teisę į kito tos pačios profesinės kvalifikacijos specialisto nuomonę apie savo sveikatos būklę ir siūlomą gydymą, nukreipiant į gydytojų konsultacinę komisiją ar konsultacijoms į kitas gydymo įstaigas. Ši teisė gali būti ribojama tik LR įstatymuose nurodytais pagrindais.

5. *Pacientų teisė į informaciją.*

5.1. Pacientas turi teisę ir gali gauti informaciją apie sveikatos priežiūros įstaigose teikiamas paslaugas, jų kainas ir galimybes jomis pasinaudoti. Šios informacijos teikimo tvarka nustatyta Įstaigos informacijos pacientams (jų atstovams) teikimo tvarkos apraše.

5.2. Pacientui pateikiama jį gydančio gydytojo ir slaugos specialisto vardas, pavardė, pareigos ir informacija apie jo profesinę kvalifikaciją.

5.3. Pacientas, prisirašydamas prie Įstaigos, pasirašytinai supažindinamas su jo teisėmis ir pareigomis.

5.4. Pacientas pateikęs asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą turi teisę gauti diagnozės, gydymo ir slaugos aprašymą, informaciją apie savo sveikatos būklę, ligos diagnozę, medicininio tyrimo

duomenis, gydymo metodus ir gydymo prognozę. Ši informacija pacientui pateikiama atsižvelgiant į jo amžių ir sveikatos būklę, jam suprantama forma, paaiškinant specialius medicinos terminus. Sveikatos priežiūros specialistas pagal savo kompetenciją privalo paaiškinti paciento įrašų jo medicininiuose dokumentuose.

5.5. Paciento pageidavimu turi būti pateikta asmens sveikatos istorija F025/a ir kiti jo medicinos dokumentai, išskyrus atvejus, kai tai gali pakenkti jo sveikatai ar sukelti pavojų jo gyvybei. Apie šiuos apribojimus pažymima paciento ligos istorijoje. Visų šių dokumentų kopijos daromos paciento lėšomis.

5.6. Medicininė informacija Įstaigoje teikiama pagal Įstaigoje patvirtinta informacijos pacientams (jų atstovams) teikimo tvarkos aprašą.

6. Pacientų teisė nežinoti.

6.1. Informacija apie Paciento sveikatos būklę, ligos diagnozę, medicininio tyrimo duomenis, Įstaigoje taikomus ar gydytojui žinomus kitus gydymo ar tyrimo būdus, galimą riziką, komplikacijas, šalutinį poveikį, gydymo prognozę negali būti Pacientui pateikta prieš jo valią. Paciento valia turi būti aiškiai pareikšta ir patvirtinta Paciento parašu Paciento medicinos dokumentuose.

6.2. Aukščiau nurodytos informacijos (6.1.p) pateikimo Pacientui apribojimais netaikomi, kai dėl Paciento atsisakymo gauti informaciją gali atsirasti žalingų padarinių Pacientui ar kitiems asmenims. Elgesio su Pacientu, kuris dėl psichinės ligos nesugeba teisingai įvertinti savo sveikatos būklės ypatumus nustato LR Psichikos sveikatos priežiūros įstatymas.

7. Pacientų teisė į nemokamas paslaugas.

7.1. Teisę į nemokamas paslaugas turi Pacientai, apsidraudę ar valstybės draudžiami privalomuoju sveikatos draudimu ir prisirašę prie Įstaigos. Šių reikalavimų nesilaikoma jei yra Būtiniosios pagalbos poreikis.

8. Pacientų teisė į privataus gyvenimo neliečiamumą.

8.1. Paciento privatus gyvenimas yra neliečiamas. Informacija apie Paciento gyvenimo faktus gali būti renkama tik Pacientui sutikus ir tuo atveju, jei tai yra būtina ligai diagnozuoti, gydyti ar Pacientui slaugyti. Užtikrinant Paciento teisę į privataus gyvenimo neliečiamumą, turi būti vadovaujamosi nuostata, kad Paciento interesai ir gerovė yra svarbesni už visuomenės interesus, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, kai tai būtina visuomenės saugumo, nusikalstamumo prevencijos, visuomenės sveikatos arba kitų žmonių teisių ir laisvių apsaugai.

8.2. Prisirašydami prie Įstaigos Pacientai yra pasirašytinai supažindinami su Įstaigos vidaus tvarkos taisyklėmis. Laikoma, kad Pacientas, pasirašytinai susipažinęs su Įstaigos vidaus tvarkos taisyklėmis, sutinka, kad jis būtų įtraukiamas į mokymo procesą (įtraukiant studentus, slaugos studentus, šeimos medicinos rezidentus ar gydytojus, apsilankymo metu stebint, klausinėjant ar atliekant apžiūrą). Įtraukiant pacientą į biomedicininis tyrimus ir mokymo procesą, vadovaujamosi nuostata, kad Paciento interesai ir gerovė yra svarbesni už mokslo interesus.

8.3. Pacientai turi teisę raštu atsisakyti savo sutikimo visai savo priežiūrai ar tik jos daliai tam tikromis aplinkybėmis ir yra apie tai informuojami. Pacientas, nesutinkantis dalyvauti mokymo procese arba nesutinkantis, kad informacija apie jį būtų naudojama mokslo ir mokymo tikslais, tai pareiškia raštu. Jo rašytinis pareiškimas saugomas paciento medicinos dokumentuose.

8.4. Naudojant informaciją mokslo ir mokymo tikslais, saugomas Paciento asmens privatumas. Paciento medicinos dokumentuose esančios informacijos panaudojimo tvarką, užtikrinant asmens privatumo apsaugą mokslo tikslais, nustato Biomedicininis tyrimų etikos įstatymas, o mokymo tikslais – Įstaiga, kurioje ši informacija saugoma.

8.5. Jeigu teikiant medicininės paslaugas dalyvauja trečioji šalis (vertėjai, globėjai, giminaičiai, draugai, medicinos ar kitas sveikatos priežiūros personalas, studentai, slaugytojai, šeimos medicinos rezidentai), prasidedant vizitui gaunamas „Paciento sutikimas dalyvauti trečiajai šaliai apsilankymo metu“, t.y. medicininiuose dokumentuose daromas laisvos formos įrašas, kuriama įrašoma, kam (trečiosios šalies vardas, pavardė, ryšys) leidžiama dalyvauti, paciento vardas pavardė,

pasirašo. Paciento pageidavimu leidžiama dalyvauti abipusiai priimtinais trečiajai šaliai atliekant vidaus/intymius tyrimus pagal šeimos gydytojo normą.

9. Pacientų teisė į būtinąją medicininę pagalbą.

9.1. Kiekvienas Pacientas turi teisę į būtinąją medicinos pagalbą, kurią neatidėliotinai suteikia sveikatos priežiūros specialistai. Jeigu Pacientui Įstaigoje nėra galimybių laiku suteikti tinkamą būtinąją medicinos pagalbą, užtikrinama, kad Pacientas kaip įmanoma greičiau būtų pervežtas į kitą sveikatos priežiūros įstaigą. Būtiniosios medicinos pagalbos mastą ir teikimo tvarką nustato LR Sveikatos apsaugos ministerija. Teikiant būtinąją medicinos pagalbą Įstaigoje vadovaujamosi vyriausiojo gydytojo patvirtintomis vidaus tvarkos taisyklėmis.

10. Pacientų teisė rinktis diagnostikos bei gydymo metodikas ir atsisakyti gydymo.

10.1. Laikoma, kad savanoriškai į Įstaigą dėl ambulatorinės sveikatos priežiūros atvykęs ar iškvietęs gydytoją lankymui namuose Pacientas yra informuotas ir sutinka, kad Įstaigos sveikatos priežiūros specialistas jį apžiūrėtų, įvertintų jo sveikatos būklę, paskirtų ir atliktų būtinas tyrimų ir gydymo procedūras.

10.2. Kai yra galimybė rinktis taikomus diagnostikos ir gydymo metodus, Pacientas apie tai informuojamas, supažindinamas su šių metodų ypatybėmis, išaiškinami intervencijos į paciento sveikatą tikslas, pobūdis, padariniai bei pavojai ir jam suteikiama pasirinkimo galimybė, o pasirinkimas įforminamas raštu, Pacientui pasirašant konkrečiu atveju reikalingas vidaus formas.

10.3. Prieš atliekant invazinę ir (ar) intervencinę procedūrą Pacientui, atsižvelgiant į jo amžių ir sveikatos būklę, jam suprantama forma, paaiškinant specialius medicinos terminus, išaiškinama ketinamos atlikti procedūros esmė, jos alternatyvos, pobūdis, tikslai, žinomos ir galimos komplikacijos, taip pat galimi padariniai atsisakius numatomos procedūros. Procedūros atliekamos tik pacientui pasirašius atitinkamą (-as) vidaus formą (-as).

10.4. Sprendimą dėl pacientui teiktinos sveikatos priežiūros ir jos masto, alternatyvos pasirinkimo priima sveikatos priežiūros paslaugas teikiantis gydytojas, o prireikus – gydytojų konsiliumas, išimtinai vadovaujantis Paciento interesais, kai sveikatos priežiūra turi būti teikiama:

10.5. Pacientui nuo 16 metų, kuris negali būti laikomas gebančiu protingai vertinti savo interesus ir nėra nei paciento sutuoktinio, sugyventinio (partnerio), nei paskirtų atstovų pagal pavedimą (arba pacientui nustatyta globa (rūpyba), nei atstovų pagal įstatymą – tėvų (įtėvių), pilnamečių vaikų, kurie nėra atsisakę būti atstovais. Sprendimą dėl konsiliumo sudarymo gydytojas pagrindžia Paciento medicinos dokumentuose.

10.6. Nepilnamečiam pacientui iki 16 metų ir nėra vieno iš tėvų (įtėvių), globėjo ar rūpintojo ir nėra galimybių su jais susisiekti taip greitai, kaip tai būtina, ar gauti jų sutikimą laiku. Sprendimą apie pagalbos suteikimo būtinumą gydytojas turi pagrįsti Paciento medicinos dokumentuose.

10.7. Nepilnamečiam pacientui iki 16 metų, kurio tėvai vengia atlikti atstovo pagal įstatymą funkcijas ir kuriam nėra nustatyta laikinoji globa ar rūpyba, kai nepilnamečio Paciento tėvai (įtėviai) tarpusavyje nesutaria dėl sveikatos priežiūros masto. Tuomet įstatymai gali nustatyti, kada šioje dalyje nurodytais atvejais būtinas teismo leidimas. Dėl tokio leidimo į teismą kreipiasi sveikatos priežiūros įstaiga arba nepilnamečio Paciento atstovas pagal įstatymą.

10.8. Pacientas turi teisę bet kada raštu atšaukti savo sutikimą gydytis.

11. Pacientų teisė pateikti prašymą, skundą, pranešimą.

11.1. Pacientas arba jo atstovas, norėdamas pateikti pasiūlymų dėl Įstaigoje teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų pagerinimo, ar manydamas, kad Centre buvo pažeistos jo, kaip Paciento teisės, turi teisę kreiptis į Įstaigos vyriausiąją gydytoją ir pateikti prašymą, skundą, pranešimą vadovaujantis Įstaigoje patvirtintu pacientų skundų nagrinėjimo tvarkos aprašu.

12. Pacientų teisė į žalos atlyginimą.

12.1. Pacientas turi teisę į žalos, padarytos pažeidus jo teises teikiant sveikatos priežiūros paslaugas, atlyginimą. Žalos atlyginimo sąlygas ir tvarką nustato LR pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo V skyrius, Civilinis kodeksas, Draudimo įstatymas, kiti teisės aktai.

III. PACIENTŲ PAREIGOS

13. *Įstaigos pacientai privalo laikytis šių Paciento pareigų:*

13.1. pacientas privalo pasirašytinai susipažinti su jam pateiktomis Įstaigos vidaus tvarkos taisyklėmis, kitais sveikatos priežiūros įstaigos nustatytais dokumentais ir vykdyti juose nurodytas pareigas;

13.2. pacientas privalo rūpintis savo sveikata, sąžiningai naudotis savo teisėmis, jomis nepiktnaudžiauti, bendradarbiauti su sveikatos priežiūros įstaigos specialistais ir darbuotojais;

13.3. pacientas, užsiregistravęs planinei asmens sveikatos priežiūros paslaugai gauti, tačiau negalintis atvykti nustatytu laiku, privalo apie tai informuoti Įstaigą ne vėliau kaip prieš dvidešimt keturias valandas iki numatomo paslaugos gavimo laiko pradžios;

13.4. pacientai, norėdami gauti sveikatos priežiūros paslaugas, privalo pateikti asmens tapatybę patvirtinančius dokumentus, išskyrus būtiniosios sveikatos priežiūros atvejus;

13.5. pacientas kiek įstengdamas turi suteikti sveikatos priežiūros specialistams informacijos apie savo sveikatą, persirgtas ligas, atliktas operacijas, vartotus ir vartojamus vaistus, alergines reakcijas, genetinį paveldimumą ir kitus pacientui žinomus duomenis, reikalingus tinkamai suteikti sveikatos priežiūros paslaugas;

13.6. pacientas, gavęs informaciją apie jam skiriamas sveikatos priežiūros paslaugas, šio įstatymo nustatytais atvejais savo sutikimą ar atsisakymą dėl šių sveikatos priežiūros paslaugų suteikimo turi patvirtinti raštu;

13.7. pacientas privalo vykdyti sveikatos priežiūros specialistų paskyrimus ir rekomendacijas arba šio įstatymo nustatyta tvarka atsisakyti paskirtų sveikatos priežiūros paslaugų. Pacientas privalo informuoti sveikatos priežiūros specialistus apie nukrypimus nuo paskyrimų ar nustatyto režimo, dėl kurių jis davė sutikimą;

13.8. pacientas privalo pagarbiai ir deramai elgtis su visais sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojais ir kitais pacientais.

14. Pacientui, kuris pažeidžia savo pareigas, tuo sukeldamas grėsmę savo ir kitų pacientų sveikatai ir gyvybei, arba trukdo jiems gauti kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas, sveikatos priežiūros paslaugų teikimas gali būti nutrauktas (išskyrus atvejus, jei tai grėstų pavojus paciento gyvybei), apie tai padarant įrašą medicininiuose dokumentuose.

IV. NORMATYVINĖS NUORODOS (SUSIJĘ DOKUMENTAI)

15. Aktualios teisės aktų redakcijos:

15.1. Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas (Žin., 1998, Nr. 109-2995 (1998.12.11));

15.2. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas (Žin., 1994, Nr. 63-1231);

15.3. Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo pakeitimo įstatymas (Žin., 2009, Nr. 145-6425);

15.4. Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymas (Žin., 1996, Nr. 55-1247);

15.5. LR SAM ministro 2008 m. balandžio 29 d. įsakymas Nr. V-338 „Dėl Minimalių asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybės reikalavimų aprašo tvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 53-1992);

15.6. Įstaigos vidaus tvarkos taisyklės;

15.7. Įstaigos pacientų skundų nagrinėjimo tvarkos aprašas;

15.8. Įstaigos informacijos pacientams (jų atstovams) teikimo tvarkos aprašas.

V. ATSAKOMYBĖ

16. Visi darbuotojai privalo būti supažindinti ir vadovautis Aprašu.

17. Asmenys, nesilaikantys arba pažeidę Aprašo reikalavimus, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.
